

Peter Holt (20/03/1916 - 31/08/2002)

Peter blev født på Bjerregaard i Taulov. Faddere ved dåben var hans mor Ane og farmor Bodil, Anes far (fisker Peder Hansen i Sønderskov) og gårdmand Laurids Elkjær, Skærbæk Mark. Og han blev gift 23/07/1955 i Øster Bjerregrav Kirke med **Marie Søndergaard (12/10/1919 Øster Bjerregrav - 01/09/2001 Taulov)**, datter af malermester Karlos Hansen Skjøt Søndergaard (06/04/1887 Mammen v. Bjerringbro - 09/09/1941 Øster Bjerregrav) og Hustru Nielsine Marie Nielsen (26/12/1891 Øster Bjerregrav - 26/04/1964 Fredericia)

Jens Holt (f. 1914, min far) var ældste søn og naturlige arvtager til Bjerregård efter Lorents. Han var i landbruget flere år, men sprang fra for at læse til præst i 1933, hvor han blev 19 år. Nu var det Peter. Han var selvfølgelig også ude at tjene, og i 1941-1942 var han elev paa Hammerum Landbrugsskole. Da han vendte hjem for at arbejde på gården, var det for at blive resten af sine dage. Efter Lorents' død i 1949 overtog han Bjerregård og dens 44 tdr. land. I årene forinden havde de arbejdet sammen i bedriften, men det gik - som på mange andre gårde - ikke uden brydninger mellem det nye, sønnen kom hjem med, og det gamle, der var godt nok.

Nu manglede Peter kun en kone. Men umiddelbart var der jo Ane, der fortsat virkede som husmor. I 1951 skrev hun

Peter og Jens

i et brev til sønnen Johannes: "*Hvor er jeg taknemmelig jeg har mit Hjem og jeg har Peter, og jeg ikke er i Vejen... hvor sagde jeg tidt til Far, det er ingen Sag saalænge vi har hinanden.*" Snart derefter begyndte hendes hjertesygdom at blive være, og nu var hun afhængig af Peter for at kunne blive boende på Bjerregård, hvor hun også ønskede at dø. Det var hårde år for Peter, da hun ofte havde stærke smerter, og han følte sig magtesløs.

Efter at Ane var død den 15. marts gik der kun et halvt år inden Jens (min far) døde. Vi skulle forlade præstegården og flytte til et nybyggeri i Herning, men det var forsinket. Derfor det blev bestemt at min mor og os 4 børn (alder 4-12 år) skulle bo hos Peter fra slutningen af marts 1955 til sommer.

Verandaen

På andre gårde dengang blev børnene pålagt en række pligter i bedriften - men ikke hos Peter. Når det skete, var det frivilligt. Men jeg gik en del sammen med ham, når han arbejdede, og iagttog alt hvad han lavede. Det mest interessante var imidlertid hans piberygning. Han elskede at ryge pipe, - et gen, der også var udtrykt hos hans storebror, som ikke en gang kunne lægge den når han skulle fotograferes, for den var en del af hans identitet. Peter havde stort set altid piben i munden, noget som i øvrigt ikke ligefrem gjorde det lettere at forstå, hvad han sagde. Der var langt fra altid ild i den, for en stopper varede kun ganske få minutter, idet piben var så tilrøget at han ikke kunne proppe ret meget ned i den - eller med rimelighed bygge op ovenpå. Han borede den først ud når der simpelthen ikke kunne

være tobak i den. Men netop dette at det kun var små stoppere, var det, der passede ham, for så havde han lejlighed til at banke ud og stoppe mange flere gange. Både min far og Peter røg Everton, den der var skåret i flager, som gør at tobakken skal nulres godt for at kunne ryges. En aktivitet, som yderligere er en del af fornøjelsen.

Når jeg hjalp til, var det mest i arbejdet med køerne, både i stalden og når de skulle til og fra marken på græs. Som bekendt lå Bjerregård lige ved hovedvej 1, som på dette sted havde al trafik mellem Esbjerg/ Sønderjylland og Fyn/Øst-Danmark. På den anden side af hovedvejen lå det meste af jorden. Køerne blev koblet sammen med 4 i hver række og trukket hen til vejen, og så var det bare at vente til der kom et ophold i trafikken, det kunne tage mange minutter. Inden køerne havde passeret, nåede der som regel at blive en større eller mindre kø af biler på hver side, men de fleste bilister havde fuld forståelse for situationen.

Fra verandaen var der en skøn udsigt over Kolding Fjord og Kidholmene mod Sydøst. Der sad vi til næsten alle måltider. Og om aftenen og snakkede. Der var dramatisk smukke aftener med tordenvejr, hvor man kunne se lynene og nogen gange brande rundt om fjorden.

Verandaen var som Bjerregårds sjæl. Da den blev revet ned sammen med resten af gården, var det endelig slut med at tænke tanken, at hvis dens hvidmalede træ og vinduer og bord og bænke kunne tale, ville man få en genfortælling af alt hvad der betød noget i livet på Bjerregård i to generationer.

Peters afslappede, måske noget flegmatiske gemyt, var en god baggrund for vores trivsel som børn. Vi kunne stort set lave hvad vi ville uden at få skældud. Og gjorde det. Jeg husker kun én gang, hvor det alligevel blev for meget. Vi elskede at lege ved andedammen, og da der hen på foråret var tusinder af haletudser, fiskede vi dem op i glas og baljer. Dem fandt vi på at komme op i det kar, der stod uden for stalden og som han efter malkningen satte transportspandene ned i til afkøling.

Lokumsforholdene er ikke værd at huske, men heller ikke til at glemme: Gammeldags bræt over en tønne i et lille siderum ved stalden. Vi kom fra præstegården med moderne vandskyllet toilet og badeværelse. Ingen af delene var der på Bjerregård dengang.

Marie

I Kongsted, nogle kilometer Nord for Taulov, boede der en nær ven af familien gennem mange år, Agnete¹. Jeg fik fortalt at det var hende, der havde forbindelser i Bjerregrav og formidlede Marie til Bjerregård som husbestyrer for Peter. Hun kom til Taulov i slutningen af vores ophold og var der så vidt jeg husker et par uger. Kort tid efter at vi var flyttet, vendte hun tilbage for altid. Men Marie kunne ikke efterlade sin mor, Nielsine, alene tilbage i Bjerregrav. Som Peter med sin karakteristiske lune sagde, "*A får e' muer me*" (jeg får moren med). Nielsine fik en lille lejlighed på loftet og boede der til sin død i 1964.

Med Marie fik Peter en kærlig og glad kvinde; det var, hvad han havde brug for. Med tiden blev de to en symbiose, og sammen fik de et langt og godt liv. Marie var også et meget flittigt menneske. Hun var i roerne, og hun var i køkkenet, en rigtig landhusmor som de var i gamle dage. Hun døde året før Peter. De er begravet på kirkegården i Taulov, hvor der står en gravsten for dem ved siden af de to foregående generationer af Holt.

Bjerregårds skæbne

Efter 1955 kom jeg ikke meget på Bjerregård. Min mors familie på Djursland og deromkring var dem, vi havde mest kontakt med. Snart var to af Peters søstre også mere sjældne gæster, da Kirsten (f. 1918) blev gift og emigrerede til USA, Martha (f. 1919) blev syg. Men Holt- og Hansen familierne i Taulov, Sønderkov og Middelfart fortsatte i en årrække med at se

Marie og Peter

¹ Agnete Kongsted Jensen (08/05/1917 - 30/12/2006), begravet på kirkegården i Taulov

hinanden jævnligt, tit om søndagen. Karl Ole, Peters nevø i Middelfart, var trofast til at besøge ham til han næsten ikke kunne noget, men var glad for Karl Oles oplæsning fra Indre Missions Tidende.

Hjemme i min stue hænger et gammelt maleri af Bjerregård (gengivet ovenfor) fra dengang der var stråtag på stuehuset, men hvor den herlige veranda selvfølgelig er med, og hvor haven foran er fint passet og fyldt med store flotte georginer. På denne måde bliver jeg dagligt mindet om det hele.

I 1980 ville kommunen bruge stedet, hvor Bjerregård ligger, til et stort plejehjem. Det blev kaldt *Stævnhøj*. Peter og Marie solgte gården og fik til gengæld opført en ny nogle hundrede meter nedefter på Kraftværksvej (mod Skærbæk).

Ved krydset på den anden side af plejecentret ligger det gamle missionshus stadig. Her blev vi sendt over i søndagsskole, da vi boede der. Nu huser bygningen *KL Antik & Genbrug*.

Bjerregård var jævnet med jorden, men både Peter og Marie endte med at vende tilbage, nu til Stævnhøj - som blev deres sidste hjem.

Når jeg i de senere år en gang i mellem er kørt forbi på landevejen ved krydset og mindes min farbror og livet i gamle dage på Bjerregård, har jeg hver gang fået en tyk klump i halsen.

Peters efterkommere, se: <http://holt.dk/lorents-holt-og-efterslaegt/peter-holt/>

Af Paul Holt, 2015, rev. 2019